

Betreft : **Voortgangsberichten**
Agendapunt / Bijlage : **9 / 9.a,b,c,d,e,f,g**

Aan : Algemene ledenvergadering
Van : Bestuur
Vergaderdatum : 8 december 2016
Status : Ter informatie

VOORTGANGSBERICHTEN

- 9.a Fuwa-instrument
- 9.b Harmonisatie cao's
- 9.c Nationale Bibliotheekpas
- 9.d Proefprocedure e-lending
- 9.e UWV/ Livings labs
- 9.f POB zaken
- 9.g Proeftuin "Meervoudig verantwoord"

9.a - Voortgang vernieuwing fuwa-instrument

Project vernieuwing fuwa-instrument

Het COAOB heeft tijdens haar heidagen op 1 en 2 februari 2016 het principe besluit genomen het functie-waardeerinstrument dat op dit moment in gebruik is in de bibliotheekbranche te vernieuwen. Dit principebesluit is door de leden van de VOB bekrachtigd in de algemene ledenvergadering van 16 juni 2016.

Daarbij werd door een groep leden de noodzaak tot vernieuwing onderstreept.

In het gezamenlijk overleg op 9 februari 2016 met de cao-tafel in de branche van de Kunsteducatie bleek dat ook die branche behoefte heeft aan een nieuwe manier van functies indelen. In het overleg van is afgesproken om dit traject gezamenlijk op te pakken.

Het traject om te komen tot een nieuw fuwa-instrument wordt begeleid door een gezamenlijke paritair samengestelde projectgroep, een aantal P&O-functionarissen en een vertegenwoordiging van werknemersorganisaties.

Deze projectgroep is ingesteld om vanuit de sectoren de transitie van het huidige analytische systeem naar een nieuw systeem voor te bereiden en te begeleiden.

Daarnaast wordt gebruikgemaakt van een klankbordgroep om ervoor te zorgen dat een nieuw systeem goed aansluit bij de behoefte en ontwikkelingen in de branche en dat het nieuwe systeem op voldoende draagvlak kan rekenen. Deze klankbordgroep van HR-medewerkers en directeuren kunnen een bijdrage leveren aan de invulling van het systeem en zullen ook gevraagd worden als pilotorganisatie voor het testen van (onderdelen) van het systeem.

Het systeem

De projectgroep nieuw functiewaarderingsstelsel heeft de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De voorkeur heeft een vergelijkend systeem;
- Het model is transparant over hoe een functie wordt gewogen;
- Het systeem moet eenvoudig toepasbaar zijn;
- Het instrument houdt rekening met de ontwikkelingen in de branche, zoals gebruik van generieke functieprofielen en rollen.

Op dit moment worden niveaus en profielen beschreven en de bijbehorende competenties. De klankbordgroep heeft input geleverd over de weging van leidinggeven en bijzondere verzwarende omstandigheden.

Vervolgens zal een extern gespecialiseerd bureau worden gezocht om het systeem aan de hand van deze input te bouwen.

9.b - Voortgang harmonisatie cao's OB en KE

Voortgang harmonisatie cao's OB en KE

In het sociaal contract, dat onderdeel is van de vierjarige cao, is de ambitie opgenomen van cao-partijen om de arbeidsvoorwaarden in de cao Openbare Bibliotheken te harmoniseren met andere cultuurcao's.

In de cultuursector blijkt alleen Cultuurconnectie ook de wens te hebben om hun cao Kunsteducatie te harmoniseren met de cao Openbare Bibliotheken tot een cao.

Het onlangs gehouden ledenonderzoek wijst ook uit dat vooral daar de behoefte ligt bij de leden van de VOB.

In de zomer is een inventarisatie uitgevoerd onder de leden van de VOB naar –onder meer- fusiepartners in de cultuur. Belangrijkste fusiepartners in de cultuursector van bibliotheken blijken te zijn: muziekscholen, volksuniversiteit en centra voor de kunsten. Deze vallen alle de cao Kunsteducatie toe.

Eind 2015 is een eerste informeel gesprek gevoerd met Cultuurconnectie. Begin 2016 zijn de cao-tafels van beide branches voor het eerst bij elkaar gekomen. Er zitten dan in totaal zeven partijen aan tafel:

- aan werkgeverskant:
VOB en Cultuurconnectie aan werkgeverskant
- en aan werknemerszijde:
FNV Publiek Belang en CNV connectief (bibliotheekbranche)
Kunstenbond (voorheen FNV Kiem), Alternatief voor Vakbond (AVV) en de Nederlandse Toonkunstenaarsbond (Ntb) (branche kunsteducatie)

Om de samenwerking te bevorderen is gezamenlijk een masterclass 'Empathie bij onderhandelen' gevolgd en is er een gezamenlijke bijeenkomst over de toekomst van het pensioenstelsel georganiseerd.

Daarnaast zijn de eerste stappen gezet om te komen tot harmonisatie van de beide cao's. Allereerst is een intentieovereenkomst opgesteld. Deze bevindt zich nu in de afrondende fase. Verwachting is dat deze op het eerstvolgende gezamenlijke overleg op 22 november wordt afgerond.

Daarnaast is er een werkgroep gevormd die het gezamenlijk overleg voorbereidt. Per vergadering wordt een item besproken waarvan de inhoud in beide cao's dicht bij elkaar liggen en een item waarvan de inhoud verder uiteen ligt.

Er zal ook een klankbordgroep worden gevormd voor inbreng uit de praktijk en voor draagvlak zodat steeds kan worden getoetst of voorstellen passen bij de behoefte van multifunctionele organisaties.

Als eerste onderwerpen worden besproken werktijden en verlof

De cao-tafel Kunsteducatie bleek ook de wens te hebben om het functiehuis in hun cao te moderniseren. Twee vertegenwoordigers uit die branche zijn om die reden toegevoegd aan de projectgroep die het traject vernieuwing fuwa-systeem begeleidt.

Partijen hebben de intentie om uiterlijk medio 2019 duidelijkheid te kunnen geven over de harmonisatie van de cao's.

9.c - Stand van zaken sleutelproject 'de Nationale Bibliotheekpas' december 2016

Het afgelopen half jaar is weer een aantal stappen gezet in het realiseren van de Nationale Bibliotheekpas. OCLC/HKA heeft al haar Wise- klanten voorzien van nieuwe software. Die software maakt het mogelijk dat bibliotheekleden zowel in de thuis- als in de gastbibliotheek geleende objecten kunnen inleveren. Praktisch alle Wise bibliotheken hebben inmiddels de software ook geactiveerd.

Op 1 juli jl. heeft OCLC/HKA de specificaties voor aansluiting aan Infor geleverd zodat ook de Vubis bibliotheken aangesloten konden worden. Infor verwacht de uitrol naar Vubis bibliotheken op 9 december gerealiseerd te hebben. De specificaties voor aansluiting van de overige bibliotheeksystemen zijn aan de betreffende systeemleveranciers ter beschikking gesteld.

In juli zijn de functioneel beheerders van Wise systemen door OCLC/HKA geïnstrueerd. Op basis van die instructie is een handleiding voor front-office medewerkers opgesteld en begin augustus rondgestuurd.

Om alle deelnemende bibliotheken te ondersteunen in de interne – en externe communicatie is een communicatie-toolkit ontwikkeld en eind augustus verspreid onder alle bibliotheken. Hierin worden doelgroepen, doelstellingen en boodschappen benoemd. Er zijn diverse middelen (communicatieplan, website-teksten, persberichten, social media teksten + afbeeldingen, nieuwsbrief teksten, banners in diverse formaten (passend in de WaaS)) ontwikkeld om de introductie van de Nationale Bibliotheekpas kracht bij te zetten. Bibliotheken is gevraagd om zoveel mogelijk gelijktijdig (vanaf week 38) te communiceren over de Nationale Bibliotheekpas.

In de derde week van september ging de website denationalebibliotheekpas.nl live. De informatie op de website is gericht op klanten van de bibliotheek, maar dient daarnaast ook als informatiebron voor bibliotheken. In de afgelopen twee maanden is de website 2.820 keer bezocht door 2.220 bezoekers en zijn ca. 11.303 pagina's geraadpleegd.

Voor het retourneren van objecten naar de thuisbibliotheek, wordt gebruikgemaakt van de bestaande methodiek van Distributie IBL. De retourzendingen NBP (Landelijk Lenen) zijn apart zichtbaar. In mei 2017 wordt deze methodiek geëvalueerd en bekeken of er structurele maatregelen nodig zijn.

In samenwerking met de KB wordt onderzocht op welke wijze en op welke termijn de huidige systematiek van het Landelijk Lenen via een centrale server, in de landelijke infrastructuur van de KB kan worden ingepast. Over een dergelijke hybride oplossing, dat wil zeggen verificatie via AV en transactie in ILS, bestaat overeenstemming tussen de betrokken partijen. Met Bibliotheekservice Passend Lezen worden verkennende gesprekken gevoerd, om te bekijken of (en zo ja op welke wijze) de NBP toegevoegde waarde kan leveren voor de klanten van Passend Lezen.

9.d – Proefprocedure e-lending

LEENRECHT: uitslag proefprocedure e-lending

Het Europese Hof van Justitie (HvJEU) in Luxemburg heeft op 10 november jl. arrest gewezen in de zaak VOB tegen Stichting Leenrecht. De Europese rechters beslisten dat er geen verschil is tussen de uitlening van een papieren boek en de uitlening van een e-book. Gevolg van het arrest is dat openbare bibliotheken online e-books mogen uitlenen tegen betaling van de wettelijke leenrechtvergoeding en dat uitgevers dus geen verbodsrecht hebben ten aanzien van het online uitlenen van e-books.

Verloop van de procedure

De VOB heeft in 2013 een proefprocedure aangespannen die draait om de vraag of e-boeken onder het leenrecht vallen. In september 2014 besloot de Haagse Rechtbank prejudiciële vragen voor te leggen aan het Europese Hof van Justitie. De Haagse Rechtbank maakte in 2015 de prejudiciële vragen bekend. Medio 2016 werd de conclusie van Advocaat-Generaal M. Szpunar gepubliceerd en op 10 november 2016 deed het Europese Hof een uitspraak.

Vernieuwing auteursrecht

De VOB is blij dat het Europees Hof de openbare bibliotheken met deze uitspraak verder helpt in het complexe veld van auteursrecht in het digitale domein. Stukje bij beetje ontstaan zo de contouren van een vernieuwd auteursrecht. Zo kan de openbare bibliotheek in de digitale wereld de maatschappelijke rol blijven vervullen die bibliotheken hebben in de samenleving. Ze kunnen een volledige, kwalitatieve, laagdrempelige en neutrale toegang tot informatie en literatuur blijven bieden.

Uitwerking

De VOB gaat nu snel met betrokken partijen aan tafel om de uitleen van e-books op basis van deze uitspraak verder in de praktijk te brengen.

Bekijk hier het volledige [arrest 'Vereniging van Openbare Bibliotheken'](#) zaak C-174/15.

9.e – UWV / Living labs

Op 3 juni 2016 tekenden het UWV en de VOB een samenwerkingsovereenkomst. Ook de Stichting Lezen & Schrijven is formeel betrokken bij de samenwerking.

Het doel van de samenwerking is om gezamenlijk werkende weg via pilotprogramma's in arbeidsmarktregio's te verkennen hoe UWV Werkbedrijven, de Stichting Lezen & Schrijven en de openbare bibliotheken elkaar kunnen versterken. Om laaggeletterden en niet-digivaardigen beter toe te rusten voor het zoeken van werk en het deelnemen aan het arbeidsproces. De verschillende experimenten, *Living Labs*, zijn afgestemd op de plaatselijke situatie. Na afloop van de *Living Labs* moet meer bekend zijn over de werkwijzen die aanslaan en effectief zijn.

In 7 arbeidsmarktregio's zijn na de zomer *Living Labs* gestart: Drechtsteden, Noord-Limburg, Flevoland, Midden-Utrecht, Groningen, Midden-Brabant en de Achterhoek.

De *Living Labs* zijn in samenwerking gestart met zeer verschillende programma's waarin vooral bestaande instrumenten worden ingezet. In kernbegrippen hebben we het bijvoorbeeld over het vinden van doelgroepen, welke benadering, taalhuizen, klik&tik, digisterker, ruimtes UWV in bieb, taalkit dutch, walk&talk, digicafé, werkze!, voor 't zelfde geld, succes!, vrijwilligerswerk, groepstrainingen, Werken met de Werkmap, maatwerk, testen beoordelingssystematieken, begeleiding, cv, sollicitatiebrieven, Ipad cursus, Ipad café, zoeken naar werk, LinkedIn, CV Check, steunpunt Polen, omgaan met DigiD, motivatiebrief en sociale media.

Op 1 februari 2017 worden de *Living Labs* beëindigd waarna een zorgvuldige evaluatie zal plaatsvinden. De resultaten zullen gedeeld worden met elkaar zodat alle bibliotheken kunnen leren van de ervaringen van de *Living Labs*.

9.f - Toekomstbestendigheid Pensioenfonds OB

Onderzoek toekomstbestendigheid Pensioenfonds Openbare Bibliotheken

In november 2015 hebben sociale partners een zogenaamde opdrachtaanvaardings-overeenkomst afgesloten met het POB voor de uitvoering van de Pensioenregeling. Een van de afspraken in deze overeenkomst was dat er een onderzoek zou komen naar de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds. Dit onderzoek is inmiddels gestart en wordt uitgevoerd door bureau Westerbrink.

De rapportage tot nu toe van het onderzoek is nog erg algemeen van aard en beschrijft vooral de omstandigheden waarin het POB, en eigenlijk alle pensioenfondsen, zich bevinden. Bedoeling is dat er voor het einde van het jaar ook een verdiepingsslag plaatsvindt en dat daarin meer op het fonds zelf zal worden ingegaan.

Rol sociale partners

Sociale partners bepalen de inhoud van de pensioenregeling en ook in de keuze voor de (toekomstige) uitvoering spelen sociale partners een grote rol. De bevindingen van het onderzoek zijn voor sociale partners bedoeld om een visie te ontwikkelen en een mening te vormen over de toekomstige inhoud en de uitvoering van de pensioenregeling en de toekomst van het POB. Sociale partners worden gedurende het traject van het onderzoek ondersteund door deskundige adviseurs van pensioenadviesbureau Montae.

De uitkomsten van het onderzoek kunnen aanleiding zijn voor verdere stappen.

Huidige premie te laag

Op dit moment is de huidige pensioenpremie te laag om de huidige pensioenregeling uit te kunnen voeren.

Er zijn verschillende knoppen waaraan gedraaid kan worden om de inkomsten en de verplichtingen en uitgaven van het fonds weer op elkaar afgestemd te krijgen. Te denken valt aan premieverhoging, verlaging van het opbouwpercentage, een versobering van de regeling, of een combinatie van een aantal maatregelen.

Evenwichtige verdeling van de lasten (en de lusten) tussen alle deelnemers (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden) staat hierbij voorop.

Verwachting is dat daar begin december meer duidelijkheid over is.

9.g – Proeftuin “Meervoudig verantwoord”

Nieuwe diensten: wat kosten ze en wat brengen ze op?

Een proeftuin voor nieuwe afspraken met gemeenten

Lange termijn afspraken met gemeenten over prestaties en financiering vereisen inzicht in kosten en opbrengsten van het werk van bibliotheken. Naast de diensten die de bibliotheken van oudsher bieden rond collecties zijn nieuwe diensten gewenst die aansluiten bij het beleid van de gemeenten. Over dat nieuwe aanbod moeten vooraf afspraken gemaakt kunnen worden over de kosten en de beoogde opbrengsten. Achteraf moet het gebodene worden verantwoord: wat heeft het gekost en in welke mate zijn doelen behaald.

Om bibliotheken te helpen dergelijke nieuwe afspraken met gemeenten te maken is de VOB in 2015 een project gestart dat hiervoor hulpmiddelen en praktische ervaringen moet bieden. Omdat afspraken die bibliotheken maken met gemeenten voortdurend in ontwikkeling zijn, is er voor gekozen het project in te richten als een proeftuin. Nieuwe instrumenten en werkwijzen worden in de praktijk door bibliotheken ontwikkeld en getest en kunnen daarna dienen als voorbeeld voor anderen.

Verbreding van de Proeftuin

Het proeftuin project richtte zich in eerste instantie op de eenduidige registratie van kosten. Dat is een eerste voorwaarde voor het bepalen van prijzen van diensten. Daarvoor is eerst gekeken naar een herziening van het bestaande rekeningschema (uit het project *De vergelijkende bibliotheek*). In 2016 is het project in aangepaste vorm voortgezet. De eerste aanpassing is de verbreding naar het meten van de opbrengsten of effecten van aangeboden diensten. De tweede aanpassing is dat niet het rekeningschema wordt aangepast, maar dat gekeken wordt naar de toedeling van kosten aan diensten.

De Proeftuin heeft met deze aanpassingen een nieuwe naam gekregen: ‘Meervoudig verantwoord’. Meervoudig verwijst naar het brede palet aan diensten waarover afspraken kunnen worden gemaakt met gemeenten. Verantwoord verwijst naar de gemaakte kosten en de behaalde opbrengsten.

Zeven bibliotheken en twee provinciale ondersteuningsorganisaties nemen inmiddels deel aan de proeftuin en de Koninklijke Bibliotheek biedt inhoudelijke ondersteuning.

Hoe ziet de Proeftuin er nu uit?

De proeftuin is als een project georganiseerd. Er is een stuurgroep van de VOB met de KB, er is een projectgroep van de deelnemende bibliotheken en er zijn twee werkgroepen: een voor het onderwerp kostentoedeling en een voor het onderwerp effectmeting. De proeftuin heeft 2016 gebruikt als ontwikkelfase. In deze fase wordt gewerkt aan de definities van de kostensoorten en een handreiking voor kostentoedeling en aan de definities van diensten en de effecten daarvan en een handreiking voor effectmeting. De ontwikkelfase wordt afgesloten in februari 2017.

Begin 2017 start de proeftuinfase: bibliotheken gaan aan de slag met kostentoedeling en/of effectmeting.

In de proeftuinfase kunnen bibliotheken experimenten met het berekenen van kostenprijzen voor hun diensten en met het meten van de effecten die met hun diensten worden bereikt. De bibliotheken die deelnemen aan de proeftuin kunnen daarbij gebruik maken van het materiaal uit de ontwikkelfase en ze ontvangen voor hun experimenten inhoudelijke inbreng en een beperkte vorm van projectbegeleiding. Ervaringen, instrumenten en werkwijzen die voortkomen uit de experimenten worden verzameld in een rapport en de KB gaat een van

haar websites geschikt maken voor het opslaan en beschikbaar maken van de uitkomsten van de proeftuin.

Halverwege volgend jaar zal het project in zijn huidige vorm worden afgesloten, maar dat hoeft niet het einde te zijn van een proeftuin voor experimenten met kostentoedeling en effectmeting.

Behalve de huidige deelnemers aan het project worden ook andere bibliotheken van harte uitgenodigd mee te doen aan de proeftuinfase in de vorm van een experiment met kostprijsberekening of effectmeting.